

Geografisk Tidsskrift, Bind 34 (1931) 2

Dr. Lauge Kochs 3-aarige Østgrønlandsundersøgelse.

Side 90

Ekspeditionen er muliggjort derved, at Carlsbergfondet bevilger 300,000 Kr., og Staten stiller Skibe til Raadighed, i Aar de to Ishavsdampere „Godthaab” (Kaptajn Nordbeck) og „Gustav Holm” (Kaptajn Rorfelt).

Det videnskabelige Arbejde skal ledes af en alsidig sammensat Komité¹⁾ under Forsæde af Statsminister Stauning. Den bestaar af Professor Ad. S. Jensen (Zoologi), Doktor V. Madsen (Geologi), Professor Nørlund (Kartografi), Musæumsinspektør Thomsen (Arkæologi) og Professor Martin Knudsen (Hydrografi), Departementschef Graae (.Undervisningsministeriet), Direktør for Grønlands Styrelse Daugaard-Jensen (Formand for Komitéen).

Ekspeditionen er en naturlig Fortsættelse af de tidligere store danske Ekspeditioner til Østgrønland.

Det Omraade, der skal undersøges i Løbet af de 3 Aar, er Strækningen fra Scoresby Sund til Danmarks Havn. Planen gaar i Korthed ud paa følgende:

Der oprettes to Overvintringsstationer beregnet for indtil 6 Videnskabsmænd hver. Skibene afsejler herfra 16. Juni 1931. Paa Færøerne tages der Grønlændere og Hunde ombord. Kulbeholdningen suppleres op ved Seydisfjord, og ca. 1. Juli gaar man ind i Isen.

Saasnart en Del af Materiellet er losset i Land paa den nordlige Station paa Clavering Øen, afgaar „Gustav Holm” sydpaa for at bygge den sydlige Station. „Godthaab”, der er udstyret med et Ekkolod til Maaling af Havdybder, opholder sig indtil Midten af August i Egnene omkring den nordlige Station og Nord herfor, inspicerer derefter den sydlige Station og gaar atter ud gennem Isbæltet lidt Nord for Scoresby Sund omkring 1. September.

---

1) Der mangler Erstatning for afd. Professor Ostenfeit, der var Repræsentant for Botanik.

Side 91

„Godthaab” medfører 4 Motorbaade, der dog ikke skal overvintre. „Gustav Holm” medfører to store Rejsebaade, hver med en 15 HK. Motor samt en tredie Baad, bygget specielt for zoologisk-hydrografiske Undersøgelser, med motordrevet Spil og Pumper; en af disse Motorbaade stationeres paa den nordlige, to paa den sydlige Station.

De to Stationshuse indrettes ens. Hvert Hus kommer til at bestaa af 10 Værelser, nemlig et stort Opholdsrum, 5 Enkeltmandskamre, et Radiorum, et Laboratorium, et større Rum til Grønlænderne og et Værksted. Stationerne forsynes med elektrisk Lys, ligesom enkelte videnskabelige Instrumenter bliver elektrisk drevne. Til -hver Station hører en Radiostation beregnet saavel for korte som for lange Bølger samt Telefoni.

I Forbindelse hermed skal nævnes, at der mellem Komitéen for „Ekstrabladets Radiostation“ og Ekspeditionens Komité er truffet den Ordning, at „Ekstrabladets Radiostation“ foreløbig udlaanes til den nordlige Station paa Clavering Øen, mod at Ekspeditionen forpligter sig til næste Aar at etablere en Radiostation af samme Omfang endnu nordligere. Dog vil den af Firmaet Rasmus Rudholt skænkede Kortbølgesender allerede i indeværende Sommer blive installeret paa Hochstetter Forland.

Til hver Hovedstation oprettes der en Bistation, beregnet til Foraars og Efteraarsarbejder; Overvintring kan dog ogsaa finde Sted i disse Huse. De bestaar af et fælles Rum med Briks samt to mindre Oplagsrum. Disse Stationer forsynes med Radiomodtagere. Desuden kommer der en Række mindre Rejsehuse, der anbringes dels paa Steder, hvor der skal foretages specielle Undersøgelser, dels saaledes, at de kan tjene til Støtte for Slæde- og Motorbaadsrejser mellem Stationerne. Som yderligere Støtte for Slæde- og Motorbaadsrejser anbringes der en Række Petroletimsdepoter ved Husene og desuden en Række Pemmikandepoter (der medføres ialt 5000 Pund Pemmikan).

.Undersøgelsens Omfang. I det kommende Aar paabegyndes Undersøgelsen af Strækningen fra Kühn Øen til Scoresby Sund. Næste Aar inddrages ogsaa den nordlige Del op til Danmarks Havn som Arbejdsomraade.

Ekspeditionens Personale. Ekspeditionen tæller ialt 65 Mand. Af disse udgør 19 Mand „Gustav Holm“s Besætning, 16 Mand „Godthaab“s, heri iberegnet Tømmermænd til Assistance for Opførelsen af Husene. Som Ekspeditionens Læge fungerer Dr. E. Tullinius.

En særlig Interesse frembyder naturligvis Personalet paa de to Overvintringsstationer, da det jo væsentlig bliver dem, der kommer til at udføre det videnskabelige Arbejde. Paa hver Hovedstation kommer

Side 92

der i Tiden omkring Jul til at overvintre 8 Mand, men 4 af disse slaar sig i Sommer ned¹ paa en Bistation og forbliver her til Islæg omkring Vinterens Begyndelse. Paa den nordlige Hovedstation paa Clavering Øen kommer der paa den Maade i Sommer kun til at opholde sig følgende Personer:

Zoologen, Magister Alwin Pedersen (tidligere 3 Aar i Scoresby Sund).

Cand. mag. Helge Larsen, Arkæolog (tidligere Dr. Thérkel Mathiassens Assistent i Vestgrønland).

En Radiotelegrafist.

En Grønlænder.

Paa den nordlige Bistation i Nordfjorden kommer følgende til at opholde sig:

Premierløjtnant T. Johansen, Kartograf.

Dr. C. Teichert, Geolog (Docent, Berlin, den eneste overvintrende Ikke-Dansker).

Cand. mag. P. E. Gelting, Botaniker.

En Grønlænder.

Paa den sydlige Hovedstation vil følgende Personer slaa sig ned:

Magister Th. Sørensen, Botaniker (tidligere flere Rejser paa Island).

Magister G. Thorson, Zoolog.

En Radiotelegrafist.

En Grønlænder.

Paa den sydlige Bistation vil følgende opholde sig:

Magister O. Simonsen, Kartograf.

overofficiant S. O. Stenør, Kartograf (tidligere knyttet til de kartografiske Opmaalinger i Vestgrønland).

A. Noe-Nygaard, Geolog (tidligere 2 Rejser til Østgrønland).

En Grønlænder.

Det vil, af de forskellige Holds Sammensætning ses, at man i det kommende Aar vil koncentrere sig om 1) kartografisk-geologiske Undersøgelser (særlig mod Nord vil man hurtigt naa ind til endnu helt ukendte Landomraader) og 2) biologiske Opgaver. Paa den nordlige Station vil der særlig blive drevet plantegeografiske, paa den sydlige særlig planteøkologiske Undersøgelser. For Zoologiens Vedkommende bliver det paa den nordlige Station væsentlig Studier af de højere Dyr, paa den sydlige marinbiologiske Undersøgelser og Forarbejder til hydrografiske Arbejder, der først vil blive iværksat i fuldt Omfang næste Aar. Det er Hensigten næste Aar dels at ombytte Videnskabsmændene paa de forskellige Stationer, dels at tage andre Undersøgelsesgrene

op. Paa den nordlige Station vil der i Aar tillige blive arbejdet arkæologisk, en Undersøgelse, der vil blive fortsat i andre Egne næste Aar.

Takket være Telefonforbindelsen mellem Stationerne indbyrdes og mellem disse og Scoresby Sund kan Videnskabsmændene stadig holde et intimt Samarbejde vedlige, ligesom man i Vinterens Løb kan mødes personlig og udveksle Synspunkter.

Foruden de mange rent videnskabelige Problemer, der jo ved Carlsbergfondets store Donation vil kunne bringes til en Løsning, vil disse Undersøgelser ogsaa faa en videre og mere praktisk Betydning. Jeg har allerede tidligere peget paa Nødvendigheden af omfattende geologiske Undersøgelser samt Undersøgelsen af det store Spørgsmaal om Livsbetingelser for Dyr og Mennesker, Problemer, til hvis Løsning Botanikere, Zoologer, Hydrografer og Arkæologer maa samarbejde.

Som et Bevis paa den meget store Interesse, hvormed denne Ekspedition og dens Arbejde omfattes, kan det nævnes, at der i Tilknytning til den nu forestaaende Besejling af Østgrønland er modtaget en Række store Pengegaver, der sætter os i Stand til i høj Grad at udvide de geologiske Undersøgelser, der under Dr. Kochs Ledelse har været drevet i Østgrønland i de senere Aar. Takket være velvillig Imødekommenhed fra Grønlands Styrelses Side kan man ved Hjælp af disse Pengegaver udruste ikke mindre end 3 Geologhold. Det første af disse, det saakaldte „Petroleumshold“, er kommet i Stand ved Hjælp af en Pengegave fra Skrædermester Rud. Johansen; takket være en Pengegave fra Assurandør / 5. Carlsen kan vi udruste det saakaldte „Kulhold“; og endelig kan man, takket være en Gave fra to anonyme Personer, udruste et Hold til Løsning af en mere speciel videnskabelig Opgave. Der bliver paa den Maade i Sommer ialt 12 Geologer, og da man jo allerede er langt fremme med de geologiske Undersøgelser — det skal her nævnes, at man f. Eks. i Øjeblikket har ikke mindre end 11 geologiske Afhandlinger i Trykken — kan man nu sætte ind paa en Række specielle praktiske Opgaver. Selv om man ikke tror, der findes Petroleum i Østgrønland og i hvert Fald er ganske overbevist om, at det ikke findes i saadanne Mængder, at det vil kunne faa international Betydning, har man dog ment, at der burde foretages en indgaaende Undersøgelse af dette Spørgsmaal. Kul har været kendt i stgrønland siden 1869. Det eneste Kulleje, der hidtil har vist sig at have praktisk Betydning, omend kun lokalt, ligger ved det danske Hus paa Hochstetter Forland, men Kul findes iøvrigt i smaa Mængder mange Steder i Østgrønland. Nu tager man Undersøgelsen af disse Lokaliteter op paa en mere bred Basis.

Med Hensyn til mere praktiske Undersøgelser af eventuelle Malmforekomster

Side 94

har maa endnu en Del videnskabelige Problemer at løse, før man kan sætte ind med Specialister paa dette Omraade. Til de praktiske Undersøgelser bliver det nødvendigt at engagere nogle Specialister fra Sverige og Tyskland, og det kan ogsaa nævnes, at den kendte

Spitsbergen-Forsker, Dr. Frebold fra Greifswald, i Sommer kommer til at deltage i Ekspeditionen. Professor Backlund fra Upsala, der de sidste to Aar har ydet et saa fremragende geologisk Arbejde i Østgrønland, tager i Aar Ferie.

Det bliver en Forskningsfærd i virkelig stort Format, men de fremragende Resultater, som Dr. Lauge Koch tidligere har præsteret, er fuld Borgen for, at den nuværende Ekspedition vil blive ledet, som den skal, saaledes at de store Forventninger ikke skuffes.